

Windkracht

11 molens in de Biesbosch linie

Colofon

Deze gids is een initiatief en uitgave van Molenstichting Het Land van Heusden en Altena met VVV Biesbosch linie.

Overname van informatie uit deze publicatie is niet toegestaan of alleen na toestemming van initiatiefnemers.

Bij het samenstellen van deze gids is de grootste zorgvuldigheid betracht. Initiatiefnemers zijn niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade als gevolg van aangeboden informatie in deze gids.

Copyright: ©2018 VVV Biesbosch linie
Vormgeving: Made by Mose i.s.m.
VVV Biesbosch linie

Molenstichting
Het Land van Heusden en Altena

www.molensheusdenenaltena.nl
molenstichtinglvhea@gmail.com

VVV Biesbosch linie

www.biesboschlinie.com
info@biesboschlinie.com

Biesbosch
linie

Tussen Maas en Merwede vormt *de Biesbosch linie* een eiland van rust tussen de Randstad en de Brabantse stedenrij. Deze regio heeft een hoge landschappelijke kwaliteit en kenmerkt zich door openheid, groen, water, ruimte en rust. Kortom een fantastisch gebied!

Bovendien treft u hier belangrijk cultureel erfgoed zoals een deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, de vesting van Woudrichem, kasteel Dussen en zeker ook twee handen vol historische molens.

Dit boekje gaat over deze molens die, met uitzondering van de molens in Woudrichem en de Amerikaanse windmotor in Genderen, in bezit zijn van de Molenstichting Het Land van Heusden en Altena.

Onze molens zijn niet weg te denken iconen in dit mooie gebied. Ze zijn nu een baken langs de route, de trots van de molenaar, een linie van historie en malen het meel voor de bakker. En hebben er ooit voor gezorgd dat dit gebied droge voeten hield. Een mooi verhaal dat we graag vertellen.

Molenaars Johan, Sven, Erick, Gerard, Wout, Jan, Jan, Marco (vlnr), Aartjos, Dirk, Bram, Mark en Bart heten u welkom en hopen van harte dat uw bezoek en dit boekje ertoe bijdragen dat hun molen ook een beetje uw molen wordt!

Wat meewarig staart deze kanjer naar de onophoudelijke stoet van auto's en vrachtwagens die dagelijks aan hem voorbij trekt. Waar nu de klok lijkt te regeren zorgde hij in vroeger tijden, waarin de natuur het tempo bepaalde, voor droge voeten in de Zuid-Hollandse Polder. Hij maalde en maalde, rustig en gestaag, en zorgde in zijn eentje ervoor dat ruim 1.100 hectare grond (meer dan 2.000 voetbalvelden!) bewoonbaar werd en bleef, door de boeren bewerkt kon worden.

*Zuidhollandse molen
- Polderen! -*

Maar tijden veranderen, techniek, inzicht en wetenschap schrijven voort en de ruilverkaveling van 1965 maakte dat de Zuidhollandse zijn functie verloor. Dankzij een grondige restauratie (2008/2009) en de toewijding van molenaar Johan blijft deze zogenaamde bovenkruier een markant herkenningspunt binnen de Biesbosch linie. Een herkenningspunt dat ons even terug doet denken aan vroeger tijden.

Op bezoek bij Johan

Johan is de molenaar van de Zuidhollandse molen in Hank. Het is zijn tweede thuis; altijd eerst een pot koffie zetten en de kachel in het oude woondeel opporren, dan een eerste inspectierondje om de molen. Als er wind genoeg is, mag de molen aan de slag. De wiken wuiven naar de chauffeurs op de A27 en wensen hen een goede reis.

Johan houdt van de molen in zijn omgeving. In zijn uppie staat hij tussen de aardappels en graanvelden tussen Hank en de snelweg. Het is nog goed te zien dat deze molen vroeger ook bewoond werd. Het verhaal van de vroegere bewoners is bijzonder en geeft een prachtig tijdsbeeld, Johan vertelt met liefde over die tijd maar nog liever over het hier en nu.

*Hellegatsweg 4 in Hank
tel. 06-25318156
johanstraver36@hotmail.com*

*Zuidhollandse molen:
De perfecte groepslocatie!*

Omdat deze grote molen niet alleen als stoere maler maar ook als woning voor de molenaar en zijn gezin gebouwd is, is hij perfect geschikt voor bezoek van groepen. De eerste etage is zo ingericht dat er ruimte is voor groepen tot 12 personen. We doen u graag een voorstel voor uw familie-uitje, afdelingsfeestje of vriendendag!

Noorderveldse molen
- Boezemmolen! -

Voor wie van de natuur houdt, is een bezoek aan de Noordeveldse molen een must!

Deze molen is onlosmakelijk verbonden met het natuurgebied waar hij de toegang toe verleent en waar in vroeger tijden het water opgeslagen werd uit de omliggende polders.

Nu is de Kornse Boezem een prachtig beschermd natuurgebied met hooilanden, wilgen- en populierenbossen waar het water kunstmatig hoog gehouden wordt. Het natuurgebied en de waterberging tegenover de molen herbergen een keur aan flora en fauna.

Dus pak je verrekijker, je fototoestel en natuurgids, doe je wandelschoenen aan en geniet!

*Korn Boezemweg 4 in Dussen
tel. 0416-391127*

Zandwijkse molen
- Liniepad! -

Zandwijkse en Uitwijkse molen

Het lijken wel broers! De Zandwijkse en Uitwijkse molen staan op loopafstand van elkaar. Samen stonden ze met nog veel meer broers en zusters langs de Zevenbansche boezem. Alleen deze twee zijn bewaard gebleven en een bezoek meer dan waard.

Uppelsesteeg 7 in Sleenwijk
tel. 06-45951105
jolepenter@gmail.com

Zandwijkse en Uitwijkse molen (vervolg)

Liggend langs het liniepad, met uitzicht op kazematten en wat verder Fort Altena en de snelweg A27, vormen ze een oase van rust, een lust om even los te komen van alles wat moet. Laat je gedachten dwalen over de akkers, verbaas je over het uitzicht nadat je de molen beklommen hebt en geniet van erfgoed in een schitterende omgeving.

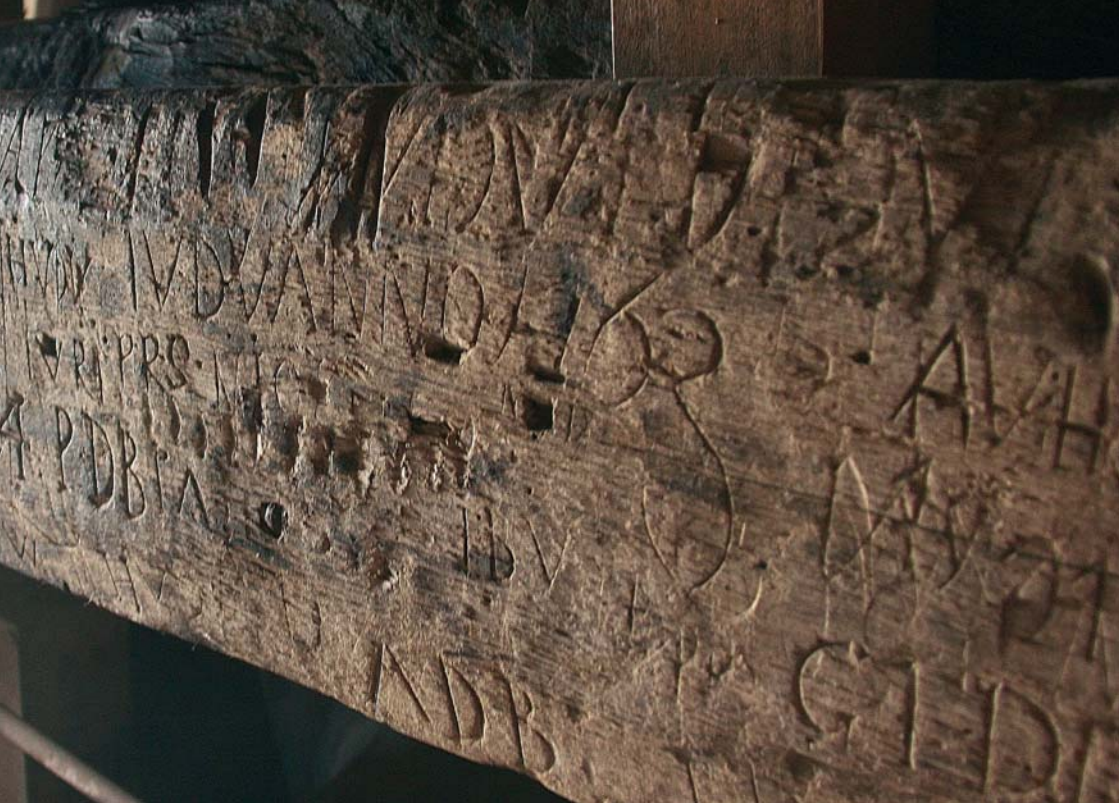
*Uppelsesteeg 3 in Sleenwijk
tel. 06-81870295
figaro95@kpnmail.nl*

Uitwijkse molen
- Struinen! -

*De Oude Doorn
- Natuurlijk! -*

De Oude Doorn staat al bijna 300 jaar fier overeind. En sinds 2012 ook weer recht!

Deze trotse watermolen staat aan een lieflijk landweggetje vanaf de oude dijk van Almkerk naar Uppel.

Met een beetje inbeeldingsvermogen zie je de oude molenaar op zijn klompen naar de molen sjokken om bij een goede wind de gelijknamige polder droog te malen.

De polder is ondertussen droog en de boeren zorgen voor een prachtige omgeving. Diverse bijzondere details vertellen het historische verhaal van de molen.

Kom kijken, beleven, wandelen en genieten van dit goed bewaard erfgoed!

Op bezoek bij Wout

Als natuurmens houdt Wout van de elementen. Liggend tussen de boerenakkers en verbonden door een natuurwandelpad staat de molen fier overeind en trotseert diezelfde elementen. Wout zijn hart slaat wat sneller als hij naar buiten kijkt en geniet van alles wat de natuur te bieden heeft. Graag deelt hij zijn passie met bezoekers: het verhaal van de molen, het droogmalen van de polder en de natuur in de omgeving van de molen. Ze kunnen het goed met elkaar vinden, de molen en molenaar, en dat is bij een bezoek goed te merken. Vraag Wout ook vooral naar activiteiten voor kinderen in de natuur, hij leert ze graag wat er in en om de sloot bij de molen leeft.

Doornsche molenpad

Sinds 2012 is er bij Almkerk een extra mogelijkheid gerealiseerd om een “ommetje” te maken vanuit het dorp. Over een lengte van ruim 2 km. leidt het pad langs bloemrijke akkerland en akkerland, via bruggetjes door het mooie “griendje van Bellemakers”.

Als bonus loopt u langs de prachtige molen. In de griend ziet u verwilderde hop slingeren tot in de kruinen.

De hop werd in de 19e eeuw geteeld voor de bierbrouwers. Het is er tevens een ideaal leefgebied voor kikkers, padden en salamanders.

Buizerds zoeken hun prooi boven de akkers en op het boerenland broeden in het voorjaar grutto's, patrijzen, graspiepers en gele kwikstaarten.

Oude Doorn 1 in Almkerk
tel. 06-22303507
woutvanderbeek@kpnmail.nl

De Witte Molen
- Nostalgie! -

Als een pronte goedverzorgde dame staat deze molen langs de provinciale weg tussen Wijk en Aalburg en Hank. Het ijkpunt voor Meeuwen. Liefdevol werken de molenaars aan deze verschijning.

Vanzelfsprekend is een bezoek aan deze molen uw tijd meer dan waard. Behalve een mooi verhaal verkopen Jan en Aartjos de bakproducten van de molen in Woudrichem.

Daarnaast nemen de molenaars u graag mee naar de noodwoning die net achter de molen een geheel eigen verhaal vertelt.

*Kleibergsestraat 52 in Meeuwen
tel. 06-53247691
janvangelder@planet.nl*

Werkendam

23

80

37

78

32

Woudrichem

25

Uppel

56

Almkerk

19

Hank

54

Dussen

52

18

77

07

50

33

- Tour des Moulins - 65 km langs fietsknooppunten!

74

69

64

99

Veen

65

62

57

53

Wijk en Aalburg

58

59

Genderen

Meenwen

Maasdijk 28 in Wijk en Aalburg
tel. 06-51649373
leukesenmop@live.nl

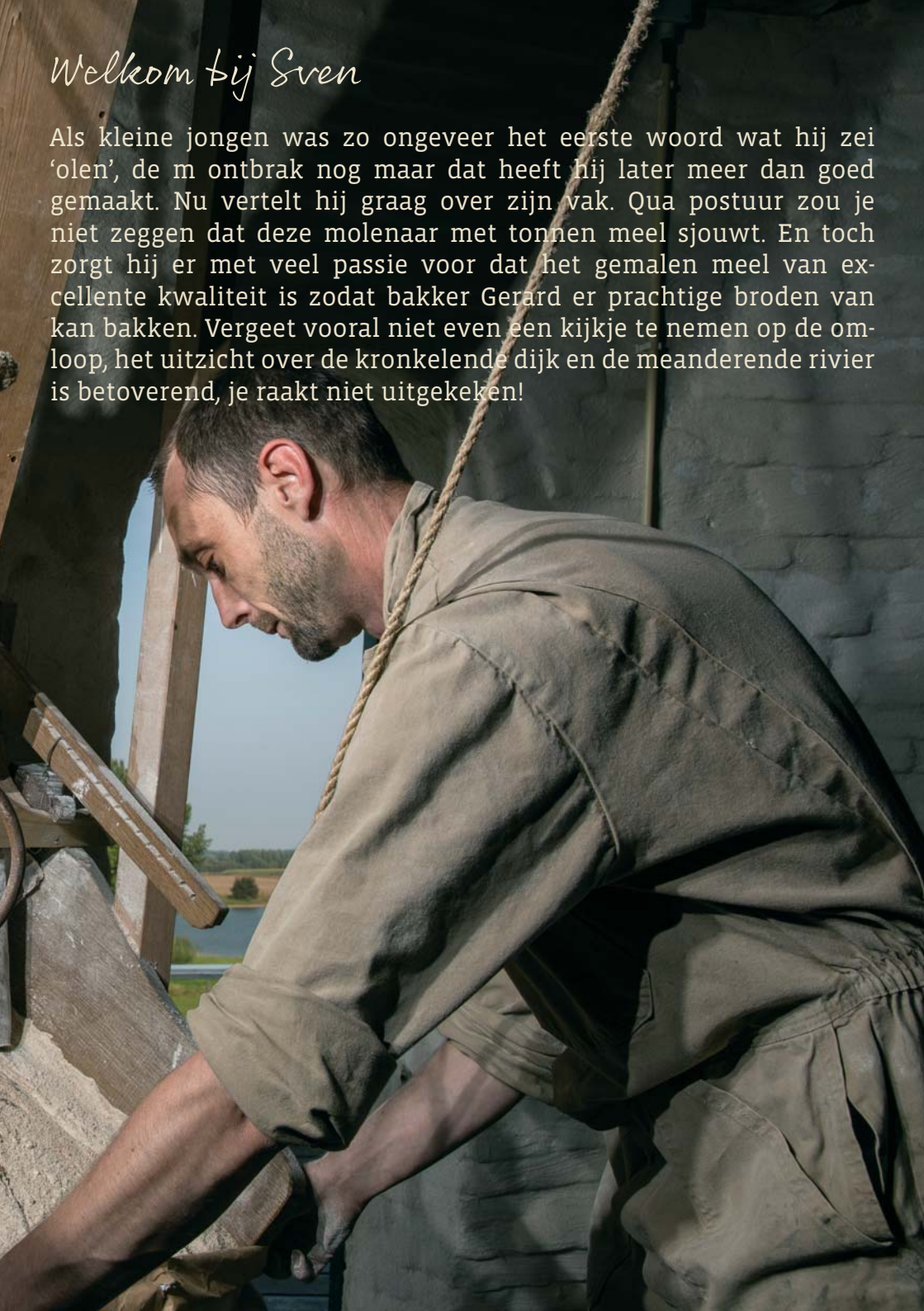
De Twee Gebroeders - (H)eerlijk! -

De Twee gebroeders is een eko-gecertificeerde molen die uitsluitend meel maalt van biologische komaf.

Op aanvraag kan een speciaal bezoek gearrangeerd worden, waarbij u én de molen én de bakkerij bezoekt.

Welkom bij Sven

Als kleine jongen was zo ongeveer het eerste woord wat hij zei 'olen', de m ontbrak nog maar dat heeft hij later meer dan goed gemaakt. Nu vertelt hij graag over zijn vak. Qua postuur zou je niet zeggen dat deze molenaar met tonnen meel sjouwt. En toch zorgt hij er met veel passie voor dat het gemalen meel van excellente kwaliteit is zodat bakker Gerard er prachtige broden van kan bakken. Vergeet vooral niet even een kijkje te nemen op de omloop, het uitzicht over de kronkelende dijk en de meanderende rivier is betoverend, je raakt niet uitgekeken!

Recept voor heerlijke Molenkoek

Ingrediënten:

400 gram bloem of meel
(bijv. tarwebloem, of gebruik eens speltmeel of speltbloem!)

1 zakje bakpoeder (indien u zelfrijzend bakmeel gebruikt: dit achterwege laten!)

2 flinke tl. Kaneel

1 flinke tl. Koekkruiden

Snuif zout

evt. 1 tl. gemberpoeder

500 ml melk

200 gram honing

Bereidingswijze

Verwarm de oven voor op 170 °C. Vet een bakvorm, bijvoorbeeld een cakeblik of tulband, in. Meng alle droge ingrediënten. Voeg de melk en honing toe en meng goed door elkaar. Vul de bakvorm met het mengsel en bak in ongeveer 1 uur gaar in het midden van de oven. Met een houten of metalen prikker kunt u controleren of de koek gaar is: als deze er droog uitkomt, is de koek gaar.

Smakelijk!

Door de jaren heen een beetje scheefgezakt, zo onder aan de dijk, staat de Vervoorne molen langs de weg naar Werkendam.

Als hij zou kunnen praten dan zou hij vertellen over de fietsbrug (en hoe vaak daar al een te hoge vrachtwagen onderdoor reed) en over fort Bakkerskil en fort Altena die onderdeel uitmaken van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en op een steenworp afstand liggen. Of over de periode dat het water weggemalen moest worden.

Ach ja, verhalen . . .

Molenaars Dirk en Jan vertellen ze graag en smeug!

*Oostschenkeldijk in Werkendam
tel. 06-45951705
jolepenter@gmail.com*

Vervoorne molen
- Verhalen! -

Wakend over vestingstad Woudrichem staat boven op het bastion de korenmolen Nooit Gedagt. Hij torent boven alles uit en is beeldbepalend voor zijn omgeving.

Een bezoek aan de molen is een beleving, de verhalen van vroeger en zeker ook de huidige staat van de molen komen aan bod.

En een kers op de taart is een bezoekje aan het winkeltje op de begane grond.

*Rijkswal 7 in Woudrichem
tel. 06-50283248
info@molennooitgedagt.nl*

Korenmolen
- Nooit Gedagt -

Amerikaanse windmotor Genderen

Op de zomerdijk bij Genderen staat dit stoere stalen gevaarte van de zonsondergang te genieten.

In 1925 werd dit van de Amerikaanse windmolens afgekeken model hier neergezet om het overtollige water in de uiterwaard tussen zomer- en winterdijk af te voeren naar de Bergsche Maas.

*Uiterwaard Bergsche Maas,
na bij kruising Tol-Doeverensestraat
Genderen
tel. 06-53247691
janvangelolder@planet.nl*

*Het is een uniek exemplaar hier in
het zuiden van het land, familieleden
van deze molen staan nog in Fries-
land, Groningen en Noord-Holland.
De molen werkt nog uitstekend maar
heeft zijn functie verloren. Het is een
prachtige plek om te picknicken, bij
de molen, onder een boom en bij de
rivier.*

Molen de Hoop

- Smikkelmolen! -

Verfrissend langs een oude dijk met uiterwaarden aan de ene en een nieuwbouwwijk aan de andere kant staat De Hoop. Ze schroomt niet om ook 's avonds haar wieken te laten draaien. En als ze er echt zin in heeft lijkt het of ze staat te swingen op het ritme van de wieken. Ze vindt het heerlijk!

Laat mij maar draaien lijkt ze te zeggen, en dat allemaal om het lekkerste bloem en de fijnste meelmixen voor haar bezoekers te malen. Molenaar Sven vertelt u graag over al het lekkers dat hij zelf maakt en verkoopt in de molenwinkel.

Maasdijk 381 in Veen
tel. 06-51649373
benkesenmap@live.nl

Dit zijn Bastiaan, Hans, Robert, Rob en Gijs. Zij zijn het bestuur en de adviseur van Molenstichting Land van Heusden en Altena.

Als vrijwilligers doen zij hun best dit bijzondere erfgoed (en de molenaars zijn zelfs Unesco Immaterieel Werelderfgoed!) te behouden.

Daar kunnen zij uw hulp bij gebruiken!

Des te meer molens u bezoekt, des te beter kunnen zij naar subsidieverleners duidelijk maken hoe belangrijk de molens zijn. Daarnaast kunt u 'vriend van de molen' worden, of iemand dit cadeau doen.

Vul bijgaand formulier in en geef dit aan de molenaar, hij zorgt voor de rest!

Praktische informatie:

Alle molens zijn, mits er voldoende wind staat, iedere zaterdag tussen 13.00 - 17.00 u. te bezichtigen. Daarnaast geldt: "Als tie draait, is tie open", dus ga gerust een kijkje nemen wanneer u in de buurt bent en de wieken u wenken.

Maakt u liever een afspraak? Neem contact op met de molenaar.

Technische informatie en basisgegevens over de molens vindt u op de website www.molensheusdenenaltena.nl of op de landelijke molensite (molens.nl).

Deze gids is tot stand gekomen dankzij financiële hulp van:

Rabobank

